

**БАТЛАН ХАМГААЛАХЫН ТЕХНИК, ТОНОГ ТӨХӨӨРӨМЖ БОЛОН ТЕХНОЛОГИ
ШИЛЖҮҮЛЭХ ТУХАЙ МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР, ЯПОН УЛСЫН
ЗАСГИЙН ГАЗАР ХООРОНДЫН ХЭЛЭЛЦЭЭРИЙГ СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ
ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ХЭРЭГЦЭЭ, ШААРДЛАГЫГ УРЬДЧИЛАН ТАНДАН
СУДАЛСАН ТАЙЛАН**

Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.1 дэх заалт, Монгол Улсын Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолын 1 дүгээр хавсралтаар баталсан “Хууль тогтоомжийн хэрэгцээ, шаардлагыг урьдчилан тандан судлах аргачлал”-ын дагуу “Батлан хамгаалахын техник, тоног төхөөрөмж болон технологи шилжүүлэх тухай Монгол Улсын Засгийн газар, Япон Улсын Засгийн газар хоорондын хэлэлцээрийг соёрхон батлах тухай хуулийн төслийн хэрэгцээ, шаардлагын тандан судалгааг хийв.

ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Монгол, Япон хоёр улсын батлан хамгаалах салбарын харилцаа, хамтын ажиллагаа нь айлчлал солилцоо, цэргийн сургалт, бэлтгэл, Хуурай замын цэрэг, Агаарын цэрэг хоорондын хамтын ажиллагаа, Инженерийн цэрэг болон цэргийн эмнэлгийн чадавхыг бэхжүүлэх хөтөлбөр хэрэгжүүлэх, хамтарсан сургалт, дадлагад оролцох зэрэг өргөн хүрээтэй хөгжиж ирсэн.

Хамтын ажиллагааны хүрээ тэлэхтэй уялдуулан хамтын ажиллагааны эрх зүйн баримт бичгүүдэд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, шинэчлэх, шинээр байгуулах хэрэгцээ шаардлага үүсэж байна.

Хоёр улсын Засгийн газар хооронд 2015 онд “Хүмүүнлэгийн тусламж үзүүлэх, гамшгийн үр дагаврыг арилгах болон НҮБ-ын энхийг сахиулах ажиллагааны чиглэлээр сургалт хэрэгжүүлэхэд хамтран ажиллах тухай хэлэлцээр”, 2012 онд Батлан хамгаалах яамд хооронд “Батлан хамгаалах салбарт хамтран ажиллах санамж бичиг”-ийг байгуулсан бөгөөд 2024 оны 02 дугаар сард Батлан хамгаалахын сайдын Япон Улсад хийсэн ажлын айлчлалын үеэр уг санамж бичгийн шинэчилсэн баримт бичигт гарын үсэг зурсан.

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2022 онд Япон Улсад хийсэн төрийн айлчлалын үеэр байгуулсан “Монгол Улс, Япон Улсын Энх тайван, хөгжил цэцэглэлтийн төлөөх Тусгай стратегийн түншлэл”-ийн үйл ажиллагааны хөтөлбөрт “Батлан хамгаалахын техник, тоног төхөөрөмж болон технологи шилжүүлэх тухай Монгол Улсын Засгийн газар, Япон Улсын Засгийн газар хоорондын хэлэлцээр” байгуулах асуудал тусгагдаж, тухайн асуудлаар Гадаад харилцааны яамнаас чиглэл авч, хоёр талын ажлын хэсэг томилогдон ажиллаж байна. Хоёр талын ажлын хэсгийн бэлтгэл уулзалтыг 2023 оны 10 дугаар сарын 18-ны өдөр цахимаар зохион байгуулсан ба хэлэлцээрийн албан ёсны зөвшилцлийг эхэлж, талууд 2024 оны 2, 3, 5, 6, 7 дугаар саруудад хэлэлцээрийн төслийг харилцан солилцсон. Хоёр талын ажлын хэсгийн уулзалтыг 2024 оны 07 дугаар сарын 24-ний өдөр дахин цахимаар зохион байгуулж, хэлэлцээрийн төслийн агуулгыг эцэслэн тохиролцсон.

Олон улсын гэрээний тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.6-д “батлан хамгаалах салбарын хамтын ажиллагааны олон улсын ерөнхий гэрээ” гэж, мөн зүйлийн 8.2-т “Заавал соёрхон батлах зохицуулалт бүхий олон талт олон улсын гэрээ болон заавал соёрхон батлуулахаар тохиролцсон хоёр талт олон улсын гэрээг соёрхон батална.” гэж Улсын Их Хурал заавал соёрхон батлахаар;

Монгол Улсын батлан хамгаалах тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.1.1-д “батлан хамгаалах бодлого, тогтолцооны эрх зүйн үндсийг тогтоох” гэж Монгол Улсын Их Хурлын бүрэн эрхэд, 13 дугаар зүйлийн 13.1.12-т “батлан хамгаалах салбарын хамтын ажиллагааны Монгол Улсын олон улсын гэрээний хүрээнд бүрэн эрхийнхээ дагуу олон улсын байгууллага болон бусад улсын Засгийн газартай олон

улсын гэрээ байгуулах” гэж Засгийн газрын бүрэн эрхэд, 14.1.3-т “батлан хамгаалах асуудлаар бусад улстай хамтран ажиллах талаар Засгийн газраас олгосон эрхийн хүрээнд хэлэлцээр байгуулах”, 14.1.7-д “батлан хамгаалах аж үйлдвэрийг хөгжүүлэх, зэвсэглэл, цэргийн техник, материал хэрэгслийг шинэчлэх, сэргээн сайжруулах бодлого боловсруулж хэрэгжүүлэх” гэж батлан хамгаалах асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний бүрэн эрхэд,

Зэвсэгт хүчний тухай хуулийн 12.1.5-д “цэрэг, цэрэг-техникийн хамтын ажиллагааны асуудлаар бүрэн эрхийнхээ хүрээнд бусад улсын Засгийн газартай гэрээ байгуулах” гэж Засгийн газрын бүрэн эрхэд тус тус заасан.

“Батлан хамгаалахын техник, тоног төхөөрөмж болон технологи шилжүүлэх тухай Монгол Улсын Засгийн газар, Япон Улсын Засгийн газар хоорондын хэлэлцээр”-ийг соёрхон батлах тухай хуулийн төслийг боловсруулах хэрэгцээ, шаардлагыг Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1.2-т “хууль тогтоомжийн хэрэгцээ, шаардлагыг урьдчилан тандан судлах аргачлалыг Засгийн газар баталж мөрдүүлнэ” гэж, 13 дугаар зүйлийн 13.1-д “Хууль санаачлагч хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах хэрэгцээ, шаардлагыг энэ хуулийн 12.1.2-т заасан аргачлалын дагуу тодорхойлно” гэж тус тус заасны хүрээнд Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолын 1 дүгээр хавсралтаар батлагдсан “Хууль тогтоомжийн хэрэгцээ, шаардлагыг урьдчилан тандан судлах аргачлалын (цаашид “Аргачлал” гэх) 2.1-т заасан үе шатны дагуу урьдчилан тандан судлав.

НЭГ. АСУУДАЛД ДҮН ШИНЖИЛГЭЭ ХИЙСЭН БАЙДАЛ

1.1. Асуудлын хамрах хүрээг тодорхойлсон байдал:

Аргачлалын 3-т заасны дагуу асуудалд дүн шинжилгээ хийхдээ асуудлыг тодорхойлж, шийдвэрлэх гэж байгаа асуудлын мөн чанар, цар хүрээг тогтоож, тухайн асуудлаар эрх, хууль ёсны ашиг сонирхол нь хөндөгдөж байгаа нийгмийн бүлэг, иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага, бусад этгээдийг оновчтой тогтоож, улмаар түүнийг үүсгэж байгаа шалтгаан, нөхцөлийг тодорхойлохоор зорилоо.

Эрх зүйн зохицуулалтын талаар:

“Батлан хамгаалахын техник, тоног төхөөрөмж болон технологи шилжүүлэх тухай Монгол Улсын Засгийн газар, Япон Улсын Засгийн газар хоорондын хэлэлцээр”-ийг соёрхон батлах тухай хуулийн төслийг боловсруулах эрх зүйн үндэслэл нь Олон улсын гэрээний тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.6-д “батлан хамгаалах салбарын хамтын ажиллагааны олон улсын ерөнхий гэрээ” гэж, мөн зүйлийн 8.2-т “Заавал соёрхон батлах зохицуулалт бүхий олон талт олон улсын гэрээ болон заавал соёрхон батлуулахаар тохиролцсон хоёр талт олон улсын гэрээг соёрхон батална” гэж Улсын Их Хурал заавал соёрхон батлахаар заасан эрх зүйн хүрээнд юм.

Засгийн газар хоорондын хэлэлцээрийг байгуулснаар хоёр улсын “Энх тайван, хөгжил цэцэглэлтийн төлөөх Тусгай стратегийн түншлэл”-ийн үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилт хангагдах, батлан хамгаалах салбарын харилцаа, хамтын ажиллагаа улам гүнзгийрч, бүс нутагт цэргийн итгэлцлийг бэхжүүлэх, цэрэг-техникийн хамтын ажиллагаатай орны тоо нэмэгдэх, Япон Улсаас орчин үеийн батлан хамгаалахын техник, тоног төхөөрөмж болон технологи

шилжүүлэн авах эрх зүйн үндэс бүрдэж, Монгол Улсын Зэвсэгт хүчний хуулиар хүлээсэн үндсэн үүрэг гүйцэтгэх чадавхыг сайжруулахад чухал нөлөө үзүүлэх юм.

Иймд энэхүү соёрхон батлах хуулийн төслийг Улсын Их Хурлын чуулганы нэгдсэн хуралдаанаар хэлэлцүүлэн батлуулахаар боловсруулах нь зүйтэй гэж үзсэн.

1.2.Тухайн асуудлаар эрх, хууль ёсны ашиг сонирхол нь хөндөгдөж байгаа иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллага, бусад этгээд:

Соёрхон батлах тухай хуулийн төсөл батлагдсанаар иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагын эрх, хууль ёсны ашиг сонирхол хөндөгдөхгүй, сөрөг үр дагавар гарахгүй бөгөөд хоёр улсын “Энх тайван, хөгжил цэцэглэлтийн төлөөх Тусгай стратегийн түншлэл”-ийн үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилт хангагдах юм.

Тухайн асуудлаар эрх, хууль ёсны ашиг сонирхол нь хөндөгдөж байгаа нийгмийн бүлэг, иргэдийг дараах байдлаар тодорхойлж байна.

Эрх ашиг нь хөндөгдөж байгаа бүлэг		Тэдний эрх, ашиг сонирхолд ямар байдлаар нөлөөлж байгаа байдал
1.	Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага	Иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагын эрх, хууль ёсны ашиг сонирхол хөндөгдөхгүй, сөрөг үр дагавар гарахгүй

Хуулийн төсөл батлагдсанаар батлан хамгаалах салбарын харилцаа, хамтын ажиллагаа улам гүнзгийрч, бүс нутагт цэргийн итгэлцлийг бэхжүүлэх, цэрэг-техникийн хамтын ажиллагаатай орны тоо нэмэгдэх, Япон Улсаас орчин үеийн батлан хамгаалахын техник, тоног төхөөрөмж болон технологи шилжүүлэн авах, Монгол Улсын Зэвсэгт хүчний үүрэг гүйцэтгэх чадавхыг нэмэгдүүлэх боломж бүрдэх юм.

1.3.Асуудлыг үүсгэж буй шалтгаан, нөхцөлийг тогтоох:

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2022 онд Япон Улсад хийсэн төрийн айлчлалын үеэр байгуулсан “Монгол Улс, Япон Улсын Энх тайван, хөгжил цэцэглэлтийн төлөөх Тусгай стратегийн түншлэл”-ийн үйл ажиллагааны хөтөлбөрт “Батлан хамгаалахын техник, тоног төхөөрөмж болон технологи шилжүүлэх тухай Монгол Улсын Засгийн газар, Япон Улсын Засгийн газар хоорондын хэлэлцээр” байгуулах асуудал тусгагдаж, тухайн асуудлаар Гадаад харилцааны яамнаас чиглэл авч, хоёр талын ажлын хэсэг томилогдон ажилласан.

Батлан хамгаалах чадавхыг сайжруулах асуудлыг шийдвэрлэхээс гадна “Монгол Улсын хууль тогтоомжийг 2028 он хүртэл боловсронгуй болгох үндсэн чиглэл”-д батлан хамгаалахын сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд боловсруулахаар тусгагдсан тус хуулийн төсөл боловсруулагдаж, Монгол Улсын Их Хурлаар батлуулах зорилт хангагдах юм.

ХОЁР. АСУУДЛЫГ ШИЙДВЭРЛЭХ ЗОРИЛГЫГ ТОДОРХОЙЛСОН БАЙДАЛ

Энэхүү үнэлгээний тайлангийн 1-т заасан асуудлыг шийдвэрлэх хэрэгцээ шаардлага урган гарч байгаатай холбогдуулан аргачлалын 4-т заасны дагуу асуудлыг шийдвэрлэх ерөнхий зорилгыг дараах байдлаар тодорхойлж байна.

Зорилго:

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы нэгдсэн хуралдаанаар соёрхон батлах тухай хуулийн төслийг батлуулж, энэхүү Засгийн газар хоорондын хэлэлцээрийг байгуулснаар хоёр улсын “Энх тайван, хөгжил цэцэглэлтийн төлөөх Тусгай стратегийн түншлэл”-ийн үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилт хангагдах, батлан хамгаалах салбарын харилцаа, хамтын ажиллагаа улам гүнзгийрч, бүс нутагт цэргийн итгэлцлийг бэхжүүлэх, цэрэг-техникийн хамтын ажиллагаатай орны тоо нэмэгдэх, Япон Улсаас орчин үеийн батлан хамгаалахын техник, тоног төхөөрөмж болон технологи шилжүүлэн авах эрх зүйн үндэс бүрдэнэ.

ГУРАВ. АСУУДЛЫГ ЗОХИЦУУЛАХ ХУВИЛБАРУУД, ТЭДГЭЭРИЙН ЭЭРЭГ, СӨРӨГ ТАЛЫГ ХАРЬЦУУЛСАН БАЙДАЛ

1. “Батлан хамгаалахын техник, тоног төхөөрөмж болон технологи шилжүүлэх тухай Монгол Улсын Засгийн газар, Япон Улсын Засгийн газар хоорондын хэлэлцээр”-ийг Монгол Улсын Засгийн газрын өргөн мэдүүлснээр соёрхон баталсугай.

Эерэг тал	Сөрөг тал
➤ Батлан хамгаалах салбарын харилцаа, хамтын ажиллагаа улам гүнзгийрнэ ➤ Монгол Улсын Зэвсэгт хүчний үүрэг гүйцэтгэх чадавхыг сайжруулна. ➤ Зэвсэгт хүчинд техник, тоног төхөөрөмж нэмэгдэнэ.	Байхгүй

ДӨРӨВ. ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ХУВИЛБАРУУДЫН ҮР НӨЛӨӨГ ТАНДАН СУДАЛСАН БАЙДАЛ

Аргачлалын 6-д заасны дагуу ерөнхий асуултад хариулах замаар дүгнэлтийг нэгтгэн гаргалаа.

6.1.Хүний эрхэд үзүүлэх үр нөлөө:

Соёрхон батлах тухай хуулийн төсөл батлагдсанаар бүс нутагт цэргийн итгэлцлийг бэхжүүлэх, цэрэг-техникийн хамтын ажиллагаатай орны тоо нэмэгдэх ач холбогдол бий болж, хүний эрхийн талаар суурь ойлголт, хандлага, боловсрол дээшлэхээс гадна батлан хамгаалах чадавх сайжрах, хоёр улсын хамтын ажиллагаа улам гүнзгийрнэ. Мөн танин мэдэхүйн үр нөлөө бий болно.

ХҮНИЙ ЭРХЭД ҮЗҮҮЛЭХ ҮР НӨЛӨӨ
(Хүснэгт 1)

Үзүүлэх үр нөлөө:	Холбогдох асуултууд	Хариулт		Тайлбар
1.Хүний эрхийн суурь зарчмуудад нийцэж буй эсэх.	1.1. Ялгаварлан гадуурхахгүй ба тэгш байх			
	1.1.1.Ялгаварлан гадуурхахыг хориглох эсэх.		Үгүй	Ялгаварлан гадуурхахтай холбогдсон зохицуулалт тусгахгүй.
	1.1.2.Ялгаварлан гадуурхсан буюу аль нэг бүлэгт давуу байдал үүсгэх эсэх.		Үгүй	Аль нэг талд давуу байдал үүсэхгүй.
	1.1.3.Энэ нь тодорхой бүлгийн эмзэг нөхцөл байдлыг дээрдүүлэхийн тулд авч буй түр тусгай арга хэмжээ мөн бол олон улсын болон үндэсний хүний эрхийн хэм хэмжээнд нийцэж буй эсэх.		Үгүй	Энэ нь тодорхой бүлгийн эмзэг байдлыг дээрдүүлэхийн тулд авч буй түр тусгай арга хэмжээ биш.
	1.2. Оролцоог хангах			
	1.2.1.Зохицуулалтын хувилбарыг сонгохдоо оролцоог хангасан эсэх, ялангуяа эмзэг бүлэг, цөөнхийн оролцоо боломжийг бүрдүүлсэн эсэх.		Үгүй	Эрх, ашиг сонирхол нь хөндөгдөх, цөөнхийн оролцоо боломжийг бүрдүүлэх зохицуулалт байхгүй.
	1.2.2.Ялангуяа зохицуулалтыг бий болгосноор эрх, хууль ёсны ашиг сонирхол нь хөндөгдөж буй, эсхүл хөндөгдөж болзошгүй иргэдийг тодорхойлсон эсэх.		Үгүй	Бүлгүүдийг тусгайлан тодорхойлж, тэдэнд үзүүлэх үр нөлөөг тооцох зохицуулалт байхгүй.
	1.3. Хууль дээдлэх зарчим ба сайн засаглал хариуцлага			
	1.3.1.Зохицуулалтыг бий болгосноор хүний эрхийг хөхүүлэн дэмжих, хангах, хамгаалах явцад ахиц дэвшил гарах эсэх.	Тийм		Монгол Улсын гадаад бодлогын үзэл баримтлал дахь зохицуулалт хангагдаж, бүс нутагт цэргийн итгэлцлийг бэхжүүлнэ.
	1.3.2.Зохицуулалтын хувилбар нь хүний эрхийн Монгол Улсын олон улсын гэрээ, НҮБ-ын хүний эрхийн механизмаас тухайн	Тийм		Шударга, тэгш эрх, үр өгөөжтэй байх нөхцөл, боломжийг бүрдүүлэхэд чиглүүлсэн.

	асуудлаар зөвлөмжид байгаа эсэх.	өгсөн нийцэж			
	1.3.3.Хүний эрхийг зөрчигчдөд хүлээлгэх хариуцлагыг тусгах эсэх.		Үгүй		Хариуцлагатай холбоотой зохицуулалт тусгахгүй.
2.Хүний эрхийг хязгаарласан зохицуулалт агуулсан эсэх.	2.1.Зохицуулалт нь хүний эрхийг хязгаарлах бол энэ нь хууль ёсны зорилгод нийцсэн эсэх.		Үгүй		Хүний эрхийг хязгаарлах талаар зохицуулалт тусгахгүй.
	2.2.Хязгаарлалт тогтоох нь зайлшгүй эсэх.		Үгүй		Хүний эрхийг хязгаарлах талаар зохицуулалт тусгахгүй.
3.Эрх агуулагч.	3.1.Зохицуулалтын хувилбарт хамаарах бүлгүүд буюу эрх агуулагчдыг тодорхойлсон эсэх.	Тийм			Монгол Улсын Засгийн газар болон Батлан хамгаалах яам.
	3.2.Эрх агуулагчдыг эмзэг байдлаар нь ялгаж тодорхойлсон эсэх.		Үгүй		Эрх агуулагчдыг эмзэг байдлаар нь ялгаж тодорхойлсон зохицуулалт байхгүй.
	3.3.Зохицуулалтын хувилбар нь энэхүү эмзэг бүлгийн нөхцөл байдлыг харгалзан үзэж, тэдний эмзэг байдлыг дээрдүүлэхэд чиглэсэн эсэх.		Үгүй		Эрх агуулагчдыг эмзэг байдлаар нь ялгаж тодорхойлсон зохицуулалт байхгүй.
	3.4.Эрх агуулагчдын, ялангуяа эмзэг бүлгийн ялгаатай хэрэгцээг тооцсон мэдрэмжтэй зохицуулалтыг тусгах эсэх. /хөгжлийн бэрхшээлтэй, үндэстний цөөнх, хэлний цөөнх, гагцхүү эдгээрээр хязгаарлахгүй/		Үгүй		Эрх агуулагчдын, ялангуяа эмзэг бүлгийн ялгаатай хэрэгцээг тооцсон мэдрэмжтэй зохицуулалтыг агуулаагүй.
4.Үүрэг хүлээгч.	4.1.Үүрэг хүлээгчдийг тодорхойлсон эсэх.	Тийм			Монгол Улсын засгийн газар, Батлан хамгаалах яам тодорхой үүрэг хүлээнэ.
5.Жендерийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуульд нийцүүлсэн эсэх.	5.1.Жендерийн үзэл баримтлалыг тусгасан эсэх.		Үгүй		Жендерийн эрх тэгш байдлыг хангахтай холбогдсон зохицуулалт тусгагдахгүй.
	5.2.Эрэгтэй, эмэгтэй хүний тэгш эрх, тэгш боломж, тэгш хандлагын баталгааг бүрдүүлэх эсэх.		Үгүй		Жендерийн эрх тэгш байдлыг хангахтай холбогдсон зохицуулалт тусгагдахгүй.

ЭДИЙН ЗАСАГТ ҮЗҮҮЛЭХ ҮР НӨЛӨӨ
(Хүснэгт 2)

Үзүүлэх үр нөлөө:	Холбогдох асуултууд	Хариулт		Тайлбар
1.Дэлхийн зах зээл өрсөлдөх чадвар.	1.1.Дотоодын аж ахуйн нэгж болон гадаадын хөрөнгө оруулалттай аж ахуйн нэгж хоорондын өрсөлдөөнд нөлөө үзүүлэх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн нөлөө үзүүлэхгүй.
	1.2.Хил дамнасан хөрөнгө оруулалтын шилжилт хөдөлгөөнд нөлөө үзүүлэх эсэх. (эдийн засгийн байршил өөрчлөгдөхийг оролцуулан)		Үгүй	Ямар нэгэн нөлөө байхгүй.
	1.3.Дэлхийн зах зээл дээрх таагүй нөлөөллийг монголын зах зээлд орж ирэхээс хамгаалахад нөлөөлж чадах эсэх.		Үгүй	Хамааралгүй.
2.Дотоодын зах зээлийн өрсөлдөх чадвар болон тогтвортой байдал.	2.1.Хэрэглэгчдийн шийдвэр гаргах боломжийг бууруулах эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн сөрөг нөлөө байхгүй.
	2.2.Хязгаарлагдмал өрсөлдөөний улмаас үнийн хөөргөдлийг бий болгох эсэх.		Үгүй	Үнийн хөөргөдлийг бий болгохгүй.
	2.3.Зах зээлд шинээр орж ирж байгаа аж ахуйн нэгжид бэрхшээл, хүндрэл бий болгох эсэх.		Үгүй	Хүндрэл, бэрхшээл бий болохгүй.
	2.4.Зах зээлд шинээр монополыг бий болгох эсэх.		Үгүй	Монополыг бий болгохгүй.
3.Аж ахуйн нэгжийн үйлдвэрлэлийн болон захиргааны зардал.	3.1.Зохицуулалтын хувилбарыг хэрэгжүүлснээр аж ахуйн нэгжид шинээр зардал үүсэх эсэх.		Үгүй	Шинээр зардал үүсэхгүй.
	3.2.Санхүүжилтийн эх үүсвэр олж авахад нөлөө үзүүлэх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн нөлөө үзүүлэхгүй.
	3.3.Зах зээлээс тодорхой бараа бүтээгдэхүүнийг худалдан авахад хүргэх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн сөрөг нөлөө байхгүй.
	3.4.Бараа бүтээгдэхүүний борлуулалтад ямар нэг хязгаарлалт, эсхүл хориг тавих эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн хязгаарлалт, хориг тавихгүй.

	3.5.Аж ахуйн нэгжийг үйл ажиллагаагаа зогсооход хүргэх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн сөрөг нөлөө байхгүй.
4.Мэдээлэх үүргийн улмаас үүсэж байгаа захиргааны зардлын ачаалал.	4.1.Хуулийн этгээдэд захиргааны шинж чанартай нэмэлт зардал (Тухайлбал, мэдээлэх, тайлан гаргах г.м) бий болгох эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн нэмэлт зардал бий болохгүй.
5.Өмчлөх эрх.	5.1.Өмчлөх эрхийг (үл хөдлөх, хөдлөх эд хөрөнгө, эдийн бус баялаг зэргийг) хөндсөн зохицуулалт бий болох эсэх.		Үгүй	Тийм зохицуулалт байхгүй.
	5.2.Өмчлөх эрх олж авах, шилжүүлэх болон хэрэгжүүлэхэд хязгаарлалт бий болгох эсэх.		Үгүй	Тийм хязгаарлалт бий болохгүй.
	5.3.Оюуны өмчийн (патент, барааны тэмдэг, зохиогчийн эрх зэрэг) эрхийг хөндсөн зохицуулалт бий болгох эсэх.		Үгүй	Тийм зохицуулалт байхгүй.
6.Инновац болон судалгаа шинжилгээ.	6.1.Судалгаа шинжилгээ, нээлт хийх, шинэ бүтээл гаргах асуудлыг дэмжих эсэх.		Үгүй	Тийм зохицуулалт байхгүй.
	6.2.Үйлдвэрлэлийн шинэ технологи болон шинэ бүтээгдэхүүн нэвтрүүлэх, дэлгэрүүлэхийг илүү хялбар болгох эсэх.		Үгүй	Тийм зохицуулалт байхгүй.
7.Хэрэглэгч болон гэр бүлийн төсөв.	7.1.Хэрэглээний үнийн түвшинд нөлөө үзүүлэх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн нөлөө үзүүлэхгүй.
	7.2.Хэрэглэгчдийн хувьд дотоодын зах зээлийг ашиглах боломж олгох эсэх.		Үгүй	Тийм зохицуулалт байхгүй.
	7.3.Хэрэглэгчдийн эрх ашигт нөлөөлөх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн нөлөө үзүүлэхгүй.
	7.4.Хувь хүний /гэр бүлийн санхүүгийн байдалд (шууд буюу урт хугацааны туршид) нөлөө үзүүлэх эсэх.		Үгүй	Сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй.
8.Тодорхой бүс нутаг, салбарууд.	8.1.Тодорхой бүс нутагт буюу тодорхой нэг чиглэлд ажлын байрыг шинээр бий болгох эсэх.		Үгүй	Ажлын байрыг шинээр бий болгохгүй.
	8.2.Тодорхой бүс нутагт буюу тодорхой нэг чиглэлд ажлын байр		Үгүй	Ямар нэгэн нөлөө үзүүлэхгүй.

	багасгах чиглэлээр нөлөө үзүүлэх эсэх.			
	8.3.Жижиг, дунд үйлдвэр, эсхүл аль нэг салбарт нөлөө үзүүлэх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн нөлөө үзүүлэхгүй.
9.Төрийн захиргааны байгууллага.	9.1.Улсын төсөвт нөлөө үзүүлэх эсэх.		Үгүй	Нөлөө үзүүлэхгүй.
	9.2.Шинээр төрийн байгууллага байгуулах, эсхүл төрийн байгууллагад бүтцийн өөрчлөлт хийх шаардлага тавигдах эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн өөрчлөлт хийх шаардлага тавигдахгүй.
	9.3.Төрийн байгууллагад захиргааны шинэ чиг үүрэг бий болгох эсэх.		Үгүй	Төрийн байгууллагад захиргааны шинэ чиг үүрэг бий болохгүй.
10.Макро эдийн засгийн хүрээнд.	10.1.Эдийн засгийн өсөлт болон ажил эрхлэлтийн байдалд нөлөө үзүүлэх эсэх.	Тийм		Эерэг нөлөө үзүүлнэ.
	10.2.Хөрөнгө оруулалтын нөхцөлийг сайжруулах, зах зээлийн тогтвортой хөгжлийг дэмжих эсэх.		Үгүй	Тийм зохицуулалт байхгүй.
	10.3.Инфляц нэмэгдэх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн нөлөө үзүүлэхгүй.
11.Олон улсын харилцаа.	11.1.Монгол Улсын олон улсын гэрээтэй нийцэж байгаа эсэх.	Тийм		Ямар нэгэн байдлаар зөрчилдөхгүй.

НИЙГЭМД ҮЗҮҮЛЭХ ҮР НӨЛӨӨ (Хүснэгт 3)

Үзүүлэх үр нөлөө:	Холбогдох асуултууд	Хариулт		Тайлбар
1.Ажил эрхлэлтийн байдал, хөдөлмөрийн зах зээл.	1.1.Шинээр ажлын байр бий болох эсэх.		Үгүй	Шинээр ажлын байр бий болохгүй.
	1.2.Шууд болон шууд бусаар ажлын байрны цомхотгол бий болгох эсэх.		Үгүй	Ажлын байрны цомхотгол бий болохгүй.
	1.3.Тодорхой ажил мэргэжлийн хүмүүс болон хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчдэд нөлөө үзүүлэх эсэх.		Үгүй	Нөлөө үзүүлэхгүй.
	1.4.Тодорхой насны хүмүүсийн ажил эрхлэлтийн байдалд нөлөөлөх эсэх.		Үгүй	Нөлөө үзүүлэхгүй.
2.Ажлын стандарт, хөдөлмөрлөх эрх.	2.1.Ажлын чанар, стандартад нөлөөлөх эсэх.		Үгүй	Нөлөө үзүүлэхгүй.
	2.2.Ажилчдын эрүүл мэнд, хөдөлмөрийн		Үгүй	Нөлөө үзүүлэхгүй.

	аюулгүй байдалд нөлөөлөх эсэх			
	2.3.Ажилчдын эрх, үүрэгт шууд болон шууд бусаар нөлөөлөх эсэх.		Үгүй	Нөлөө үзүүлэхгүй.
	2.4.Шинээр ажлын стандарт гаргах эсэх.		Үгүй	Шинээр ажлын стандарт гаргахгүй.
	2.5.Ажлын байранд технологийн шинэчлэлийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон өөрчлөлт бий болгох эсэх.		Үгүй	Өөрчлөлт бий болохгүй.
3.Нийгмийн тодорхой бүлгийг хамгаалах асуудал.	3.1.Шууд болон шууд бусаар тэгш бус байдал үүсгэх эсэх.		Үгүй	Тэгш бус байдал үүсгэхгүй.
	3.2.Тодорхой бүлэг болон хүмүүст сөрөг нөлөө үзүүлэх эсэх. Тухайлбал, эмзэг бүлэг, хөгжлийн бэршээлтэй иргэд, ажилгүй иргэд, үндэстний цөөнхөд гэх мэт.		Үгүй	Ямар нэгэн сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй.
	3.3.Гадаадын иргэдэд илэрхий нөлөөлөх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн байдлаар нөлөөхгүй.
4.Төрийн удирдлага, сайн засаглал, шүүх эрх мэдэл, хэвлэл мэдээлэл, ёс суртахуун.	4.1.Засаглалын харилцаанд оролцогчдод нөлөөлөх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн нөлөө үзүүлэхгүй.
	4.2.Төрийн байгууллагуудын үүрэг, үйл ажиллагаанд нөлөөлөх эсэх.	Тийм		Зэвсэгт хүчний хуулиар хүлээсэн үүрэг, хариуцлага нэмэгдэнэ.
	4.3.Төрийн захиргааны албан хаагчдын эрх, үүрэг, харилцаанд нөлөөлөх эсэх.		Үгүй	Төрийн захиргааны зарим байгууллагын албан хаагчдын эрх, үүрэг, харилцаанд нөлөө үзүүлэхгүй.
	4.4.Иргэдийн шүүхэд хандах, асуудлаа шийдвэрлүүлэх эрхэд нөлөөлөх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн нөлөө үзүүлэхгүй.
	4.5.Улс төрийн нам, төрийн бус байгууллагын үйл ажиллагаанд нөлөөлөх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн байдлаар нөлөөлөхгүй.
5.Нийтийн эрүүл мэнд, аюулгүй байдал.	5.1.Хувь хүн/нийт хүн амын дундаж наслалт, өвчлөлт, нас баралтын байдалд нөлөөлөх эсэх.		Үгүй	Нөлөө үзүүлэхгүй.
	5.2.Зохицуулалтын хувилбарын улмаас үүсэх дуу чимээ, агаар, хөрсний чанарын өөрчлөлт хүн амын		Үгүй	Ямар нэгэн сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй.

	эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлэх эсэх.			
	5.3.Хүмүүсийн амьдралын хэв маяг (хооллолт, хөдөлгөөн, архи, тамхины хэрэглээ)-т нөлөөлөх эсэх.		Үгүй	Нөлөө үзүүлэхгүй.
6.Нийгмийн хамгаалал, эрүүл мэнд, боловсролын систем.	6.1.Нийгмийн үйлчилгээний чанар, хүртээмжид нөлөөлөх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн нөлөө үзүүлэхгүй.
	6.2.Ажилчдын боловсрол, шилжилт хөдөлгөөнд нөлөөлөх эсэх.		Үгүй	Нөлөө үзүүлэхгүй.
	6.3.Иргэдийн боловсрол (төрийн болон хувийн хэвшлийн боловсролын байгууллага) олгох, мэргэжил эзэмших, давтан сургалтад хамрагдахад сөрөг нөлөө үзүүлэх эсэх.		Үгүй	Нөлөө үзүүлэхгүй.
	6.4.Нийгмийн болон эрүүл мэндийн үйлчилгээ авахад сөрөг нөлөө үзүүлэх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй.
	6.5.Их, дээд сургуулиудын үйл ажиллагаа, өөрийн удирдлагад нөлөөлөх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн нөлөө үзүүлэхгүй.
7.Гэмт хэрэг, нийгмийн аюулгүй байдал.	7.1.Нийгмийн аюулгүй байдал, гэмт хэргийн нөхцөл байдалд нөлөөлөх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн нөлөө үзүүлэхгүй.
	7.2.Хуулийг албадан хэрэгжүүлэхэд нөлөөлөх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн нөлөө үзүүлэхгүй.
	7.3.Гэмт хэргийн илрүүлэлтэд нөлөө үзүүлэх эсэх.		Үгүй	Ялгаварлан гадуурхалт, дарамт шахалт үзүүлэхээс ангид байх зохицуулалтыг тусгана.
	7.4.Гэмт хэргийн хохирогчид, гэрчийн эрхэд сөрөг нөлөө үзүүлэх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй.
8.Соёл.	8.1.Соёлын өвийг хамгаалахад нөлөө үзүүлэх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн сөрөг нөлөө байхгүй.
	8.2.Хэл, соёлын ялгаатай байдал бий болгох эсэх, эсхүл уг ялгаатай байдалд нөлөөлөх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн нөлөө үзүүлэхгүй.

	8.3.Иргэдийн түүх, соёлоо хамгаалах оролцоонд нөлөөлөх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн нөлөө үзүүлэхгүй.
--	--	--	------	------------------------------

БАЙГАЛЬ ОРЧИНД ҮЗҮҮЛЭХ ҮР НӨЛӨӨ
(Хүснэгт 4)

Үзүүлэх үр нөлөө:	Холбогдох асуултууд	Хариулт		Тайлбар
1.Агаар.	1.1.Зохицуулалтын хувилбарын үр дүнд агаарын бохирдлыг нэмэгдүүлэх эсэх.		Үгүй	Агаарын бохирдлыг нэмэгдүүлэхгүй.
2.Зам тээвэр, түлш, эрчим хүч.	2.1.Тээврийн хэрэгслийн түлшний хэрэглээг нэмэгдүүлэх/бууруулах эсэх.		Үгүй	Түлшний хэрэглээг нэмэгдүүлэхгүй.
	2.2.Эрчим хүчний хэрэглээг нэмэгдүүлэх эсэх.		Үгүй	Эрчим хүчний хэрэглээг нэмэгдүүлэхгүй.
	2.3.Эрчим хүчний үйлдвэрлэлд нөлөө үзүүлэх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн нөлөө үзүүлэхгүй.
	2.4.Тээврийн хэрэгслийн агаарын бохирдлыг нэмэгдүүлэх эсэх.		Үгүй	Агаарын бохирдлыг нэмэгдүүлэхгүй.
3.Ан амьтан, ургамлыг хамгаалах.	3.1.Ан амьтны тоо хэмжээг бууруулах эсэх		Үгүй	Ямар нэгэн нөлөө үзүүлэхгүй.
	3.2.Ховордсон болон нэн ховор амьтан, ургамалд сөргөөр нөлөөлөх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй.
	3.3.Ан амьтдын нүүдэл, суурьшилд сөргөөр нөлөөлөх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй.
	3.4.Тусгай хамгаалалттай газар нутагт сөргөөр нөлөөлөх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй.
4.Усны нөөц.	4.1.Газрын дээрх ус болон гүний ус, цэвэр усны нөөцөд сөргөөр нөлөөлөх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй.
	4.2.Усны бохирдлыг нэмэгдүүлэх эсэх.		Үгүй	Бохирдлыг нэмэгдүүлэхгүй.
	4.3.Ундны усны чанарт нөлөөлөх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн нөлөө үзүүлэхгүй.
5.Хөрсний бохирдол.	5.1.Хөрсний бохирдолтод нөлөө үзүүлэх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн нөлөө үзүүлэхгүй.
	5.2.Хөрсийг эвдэх, ашиглагдсан талбайн хэмжээг нэмэгдүүлэх эсэх.		Үгүй	Ямар нэгэн нөлөө үзүүлэхгүй.

6.Газрын ашиглалт.	6.1.Ашиглагдаагүй байсан газрыг ашиглах эсэх.		Үгүй	Ашиглагдаагүй байсан газрын ашиглахгүй.
	6.2.Газрын зориулалтыг өөрчлөх эсэх.		Үгүй	Газрын зориулалтыг өөрчлөхгүй.
	6.3.Экологийн зориулалтаар хамгаалагдсан газрын зориулалтыг өөрчлөх эсэх.		Үгүй	Зориулалтыг өөрчлөхгүй.
7.Нөхөн сэргээгдэх/нөхөн сэргээгдэхгүй байгалийн баялаг.	7.1.Нөхөн сэргээгдэх байгалийн баялгийг өөрөө нөхөн сэргээгдэх чадавхыг нь алдагдуулахгүйгээр зохистой ашиглах эсэх.		Үгүй	Тийм зохицуулалт байхгүй.
	7.2.Нөхөн сэргээгдэхгүй байгалийн баялгийн ашиглалт нэмэгдэх эсэх.		Үгүй	Тийм зохицуулалт байхгүй.

ТАВ.ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ХУВИЛБАРУУДЫГ ХАРЬЦУУЛСАН ДҮГНЭЛТ

Аргачлалын 7-д зааснаар хувилбаруудын эерэг болон сөрөг талуудыг

- Зорилгод хүрэх байдал;
- Зардал, үр өгөөжийн харьцаа;
- Хүний эрх, эдийн засагт, нийгэм, байгаль орчинд үзүүлэх үр нөлөө;
- Хууль тогтоомжтой нийцэж буй эсэх;
- Гарч болох сөрөг үр дагавар, түүнийг арилгах хувилбар байгаа эсэх

гэсэн шалгуураар дахин нягтлан үзэж дараах дүгнэлтийг хийлээ.

Асуудлын мөн чанар, цар хүрээ болон Зэвсэгт хүчний хуулиар хүлээсэн үндсэн үүргээ хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай батлан хамгаалахын техник, тоног төхөөрөмжөөр хангагдах нөхцөл бүрдэх зохицуулалтын хүрээнд тулгамдсан асуудлыг шийдвэрлэх зорилгоор Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.1-д заасны дагуу “Батлан хамгаалахын техник, тоног төхөөрөмж болон технологи шилжүүлэх тухай Монгол Улсын Засгийн газар, Япон Улсын Засгийн газар хоорондын хэлэлцээр”-ийг Монгол Улсын Засгийн газрын өргөн мэдүүлснээр Улсын Их Хуралд соёрхон батлахаар хуулийн төслийг боловсруулах нь зүйтэй гэж үзэж байна.

ЗУРГАА.ЗӨВЛӨМЖ

Аргачлалын 9-д заасны дагуу дараах зөвлөмжийг боловсрууллаа.

Соёрхон батлах тухай хуулийн төсөл нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын нэгдэн орсон олон улсын гэрээнүүд болон бусад хуультай уялдсан байна.

Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.3 дахь хэсэгт заасны дагуу Хэлэлцээр соёрхон батлах тухай хуулийн төсөлтэй холбогдуулан хамт өргөн мэдүүлэх хуулийн төсөл байхгүй болно.

Дэвшүүлсэн ерөнхий зорилгодоо хүрэхийн тулд Соёрхон батлах тухай хуулийн төслийг боловсруулж, батлан гаргах хувилбарыг сонгох замаар тулгамдсан

асуудлыг шийдэх нь хамгийн үр дүнтэй гэж үзэж байна. Тус хуульд дараах асуудлыг тусган зохицуулах шаардлагатай:

1 дүгээр зүйл. "Батлан хамгаалахын техник, тоног төхөөрөмж болон технологи шилжүүлэх тухай Монгол Улсын Засгийн газар, Япон Улсын Засгийн газар хоорондын хэлэлцээр"-ийг Монгол Улсын Засгийн газрын өргөн мэдүүлснээр соёрхон баталсугай." гэсэн зохицуулалт болно.

---oOo---